

COMIAT

Francisco Celma Prieto: dret, territori, aigua, aire i... tango

Fa unes setmanes ens va deixar l'advocat Francisco Celma Prieto, gairebé centenari. Va ser fàcil tindre amistat amb ell, tot i ser molt més gran i amb la lògica manera distinta de vore les coses. Se li podia parlar de tot, et feia sentir d'igual a igual, ja que desprenia respecte, tolerància i gratitud. En un escrit, deia: "*xalo més oferint que rebent*".

Advocat durant 55 anys, va ser respectat entre els companys de professió i gaudia de bona fama entre els funcionaris de justícia, per la seua competència, educació i amabilitat. Va portar uns 5.000 casos, es va especialitzar en temes penals, molts d'ells greus accidents de trànsit, i, com que era bo, en guanyava molts. També va treballar a l'Audiència Provincial de Tarragona i a organismes de Castelló i Barcelona. Com a curiositat he de dir que portava una càmera fotogràfica al cotxe, a punt d'usar-la, si calia.

El sr Paco Celma estimava immensament Tortosa (la Cinta, les muralles, la Font de la Gràcia, Felip Pedrell, els seus enyorats Joan de Cadup, Joaquín

Bau...), i també les Terres de l'Ebre (l'Ampolla, el mar, el far de Buda, el Delta i el seu incert futur, les torres de la Carrova i Campredó que vigilaven el riu, les antigues corbes del Pere lló...). Sobretot era un enamorat i un erudit del riu Ebre, del dret nàutic marítim (reflectit en primer cop al *Llibre de les Costums de Tortosa*, al segle XII) i de la marina fluvial. Amb gust i nostàlgia escrivia sobre la província marítima de Tortosa, el comerç pel riu, la navegació fins a Tortosa (els vapors Ebro i Anita, l'estada del torpediner núm. 1 de l'Armada Espanyola a Tortosa el 1915...), els llaüts (i com alguns servien de molins de farina), els calafaters, els mestres d'aixa, les muletes, la barca de mesana, el barri de l'Arsenal (Remolins) on hi havia les primeres drassanes (després situades als Titets, davant del parc), les embarcacions que portaven matrícula tortosina (Tortosa va ser el primer port de vaixells de cabotatge de la península), la Comandància de Marina, la Duana, el port fluvial de Campredó, el port Fangós, els camàlics descarre-

C.M. Martorell

gant sacs d'arròs, l'almirall tortosí Bernat de Villamarí... Va publicar articles a la premsa local, provincial i en la revista de la *Real Liga Naval Española*, on feia bona propaganda del riu i Tortosa. Ningú no sap d'on treia tanta informació; ell sempre deia, humil i sense donar-hi importància, que dels llibres.

Com que era un manetes, feia maquetes d'embarcacions i d'avions, ja que l'aviació era la seua vocació real, fins al

punt que durant els bombardejos de la Guerra, en comptes d'amagar-se als refugis es quedava fora per vore els avions. Xalava parlant del famós aviador Lindbergh, d'Arturo Anguera o del seu amic de Camarles, sr Agustí Comes, a qui acompanyava en el seu ultralleuger, fet que li permetia fer fotos aèries de la zona. Son germà José li va editar un llibre sobre avions militars, molt consultat entre els especialistes.

Per iniciativa pròpia i familiar, el sr Celma es va relacionar amb altres temes culturals locals, com la UNED, que tan bona tasca universitària ha fet durant més de 40 anys i, d'altra banda, l'associació que va presidir dedicada a l'historiador Enrique Bayerri, que va aconseguir el 1992 retornar a l'Arxiu de la ciutat els 300 lligalls escrits i recopilats pel Sr. Bayerri. Encara que aquest va morir el 1958, el sr Celma va ser alumne, veí i amic d'ell. Esta entitat va fer també grans esforços per a trobar el reliquiari gran de la Cinta.

De conviccions religioses i amant del tango, el sr Celma era un especialista

sobre la Guerra Civil. Va reunir al llarg de la vida un tresor: un miler de llibres sobre el tema que (era la seua voluntat, i la de tots) haurien de quedar a la ciutat, a un lloc per a consulta dels estudiosos. Sobre la Guerra a Tortosa va escriure un llibre, amb algunes fotos seues, també editat per son germà. Volia que, del llibre, tothom en tragués una conclusió: reconciliació (molt necessària també avui), i una lliçó: un episodi així entre germans mai més no s'ha de repetir. Una vegada comentava on pararia avui Tortosa si no hagués patit les destrosses humanes i físiques (2/3 parts de la ciutat) de la Guerra. Al seu despatx hi havia una foto del monument del riu, il·luminat, bonic, amb tocs gaudinians. Com molts tortosins, volia que es conservés per honorar tots els que van sofrir aquella guerra terrible, sense distingir bons ni dolents. Deia que el monument és també una peça artística i patrimonial que no s'hauria de perdre. Tortosa no ha de perdre més llençols. Sr Celma: bon professional, bon tortosí i bon amic. Fins sempre!